

MĚSÍČNÍK

PRO OBČANY VYSOČINY

SPECIÁLNÍ VÁNOČNÍ VYDÁNÍ

PROSINEC 2009

Kraj Vysočina

Anketa

Víte, kdo zdobí stromček u Novotných a jaké kolo dostal hejtman k Vánocům? Kdo nosí dárky v Přibyslavi a jaký oběd jí u Hyských na Štědrý den?

strana 2

Úspory

Kvůli krizi se tenčí příjmy všech krajů. Vysočina na to reaguje velmi úsporným rozpočtem na příští rok.

strana 3

Kraj nabídne Hliníka

Kraj Vysočina a krajská organizace cestovního ruchu Vysočina Tourism, se budou opět prezentovat na Mezinárodních veletrzích cestovního ruchu na brněnském výstavišti. V prostorách pavilonu V se 14. - 17. ledna 2010 představí nové turistické téma, upozorňující na známá filmová místa našeho regionu a nabídne široký výběr ideálních míst pro dovolenou rodin s dětmi.

AKTUÁLNĚ

- Velitel 191. pěší roty Aktivních záloh s umístěním na Vysočině kapitán Jaroslav Kolář předal na přelomu roku velení svému nástupci nadporučíkovi Karlu Hanákovi. Stalo se tak formálně v sídle kraje Vysočina v Jihlavě. 191. pěší rota příslušníků náhradních záloh čítá na Vysočině 65 příslušníků.

- Zdravotnická záchranná služba kraje Vysočina splnila podmínky k udělení certifikátu integrovaného systému řízení v oblasti řízení kvality, ochrany životního prostředí a bezpečnosti práce. Příprava certifikace zabrala týmu krajské záchranky 7 měsíců a záchrance byl vydán certifikát shody systému managementu jakosti. Je teprve druhou v ČR, která v tomto širokém záběru prošla kombinovaným auditem.

Vánoce začaly tradičně na kraji

Fotoreportáž na str. 4

Hejtman kraje Vysočina Jiří Běhounek a děti z Mateřské školy Mahenova v Jihlavě „odstartovali“ letošní Vánoce na Vysočině.

VESELÉ VÁNOCE

Vážení obyvatelé Vysočiny, dovolte mi popřát Vám v tomto předvánočním čase pěkné prožití vánočních svátků a úspěšný vstup do roku 2010. Máme za sebou rok 2009, který nebyl rokem jednoduchým. Konec roku přináší vždy nejen bilancování, ale i naději a očekávání. Pevně věřím, že rok 2010, který nás čeká, bude rokem lepším než ten rok, který v krátké době skončí. V závěru roku přeji Vám a Vaším blízkým nejen za sebe, ale i za všechny členy Rady kraje Vysočina, krajské zastupitele a všechny pracovníky Krajského úřadu kraje Vysočina, hodně úspěchů, klidu, a především pevné zdraví.

MUDr. Jiří Běhounek
hejtman kraje Vysočina

Celé přání hejtmána kraje Vysočina můžete sledovat ve videu na webových stránkách www.kr-vysocina.cz

Příjemné prožití vánočních svátků, mnoho zdraví
a úspěchů v novém roce přeji zastupitelé kraje Vysočina

pf 2010
Kraj Vysočina

Češi nedají na kapra a stromeček dopustit

Přišel konec roku a tím i čas Vánoc. K nim patří pro mnohé neodmyslitelně smažený kapr a vánoční stromeček.

Josef Matějek

Přitom kapr není původní českou rybou.

Začal se v českých zemích chovat od 11.–12. století. Postupně se tato ryba stala nejčastěji chovanou, a tedy nejvýznamnější rybou. Na Vysočině se jí ročně vyprodukuje více než 1300 tun. Kapří maso je přitom charakterizováno velmi nízkým obsahem tuku, který je zdrojem mastných kyselin omega-3, které chrání organismus před vznikem srdečních a cévních onemocnění.

Od dávných dob až do současnosti jsou ryby, rybníky a rybáři předmětem zájmu laické veřejnosti nejen proto, že mají blízko k přírodě, ale že také představují tradiční a slavnou současnost naší historie.

Historicky spat s Vánoci je i vánoční stromeček. Ten zdobí v období Vánoc mnohé

české domácnosti. V Praze se tak stalo v poprvé v roce 1812 ve vile režiséra Stavovského divadla Jana K. Liebicha. Postupně se tento zvyk rozšířil i do dalších domácností. Mezi nejoblíbenější v současné době patří vedle smrčku také jedlička, borovice, ale například i douglaska. Vůně jehličí, která provoní štedrovečerní

Od 11. století se kapr stal nejvýznamnější českou rybou. Na Vysočině se jí ročně vyprodukuje 1300 tun.

chvilu, krásně dotváří vánoční atmosféru. S tímto symbolem Vánoc se můžeme setkat i na mnohých náměstích, kde bývají vztyčovány mnohdy zdaleka dovezené stromy. V českých zemích to bylo poprvé v roce 1925 v Plzni. Jejich výzdoba společně s přirozenou krásou hrdě vztyčeného stromu se stává dominantou náměstí a místem, které přitahuje nejen děti, ale i dospělé. Nejinak je tomu i v krajském městě Jihlavě a dalších městech kraje Vysočina.

VÁNOČNÍ ANKETA

Vladimír Novotný

Kdo u Vás doma zdobí vánoční stromeček?

Dříve, když byla dcera malá, zdobili jsme stromeček společně s mojí ženou potají pozdě večer 23. prosince tak, aby ráno na Štědrý den bylo vše v plné parádě. Nyní ho už zdobíme všichni společně již první adventní neděli, abychom si „ozdobili“ ten příjemný předvánoční čas, který máme všichni moc rádi.

Chystáte se na nějaký vánoční koncert nebo výstavu?

Adventní období je časem, kdy se koná mnoho koncertů a přátelských setkání. Neopakovatelnou atmosféru mají například tradiční výstavy betlémů. Velkou příležitostí potkat se s přáteli je také štedrovečerní půlnoční mše. Vše dohromady příjemně navodí právě vánoční svátky, přesně takové mám rád.

Tomáš Škaryd

Zdeněk Ryšavý

Dáváte si novoroční předsevzetí?

Tak jako mnozí jiní dávám a bohužel tak jako mnozí je většinou neplním. Přesto si i pro příští rok jedno předsevzetí dám, a to více pohybu a sportování, protože po roce fungování v radě kraje na sobě pozoruji zhoršující se fyzickou kondici. A budu rád, když mi tohle předsevzetí čtenáři při setkání připomenou, aby nezůstalo jen u slov.

Petr Krčál

Jaká je Vaše oblíbená vánoční koleda?

Jako malý kluk jsem se svojí, dnes šestadevadesátiletou babičkou, rád zpíval snad všechny koledy. Ona je dodnes velice muzikální člověk a při každé příležitosti mě vedla k hudbě a ke vztahu ke kultuře obyčejných vesnických lidí. Snad každý rok chodím k příbuzným a známým koledovat a zvučně jim zarecituji Koleda, koleda Štěpáne.

Martin Hyský

Jak u Vás doma probíhá Štědrý den?

Ráno, nebo spíše dopoledne zdobíme stromeček, ono s dětmi je to trochu zdoluhavější, ale o to zábavnější. Poté následuje lehký bezmasý oběd, odpoledne pak procházka, to už se samozřejmě děti, respektive starší syn nemůže dočkat a stále se ptá, kdy už přijde Ježíšek. Jak jsou normálně děti při jídle pomalé, tak večerí sní tak rychle, jen aby už „to“ bylo. Pak samozřejmě přichází rozbalování dárečků, což děti milují. Spát jdou poměrně pozdě, protože po těchto zážitcích nemohou usnout.

Jiří Běhounek

Jaký vánoční dárek Vám v životě udělal největší radost?

Největší radost mně kdysi jako děčku udělalo vysněné kolo Favorit. S postupujícím věkem jsem již v oblasti dáreků pragmatik.

Nakupujete vánoční dárky průběžně nebo na poslední chvíli?

U nás doma v Přibyslavi nosí dárky zásadně Ježíšek. A pokud by snad z jakéhokoli důvodu hrozilo, že na dárky zapomene, pak má většina obchodů otevřeno i 23. a 24. prosince.

Libor Joukl

Jaký budete zdobit vánoční stromek - živý nebo umělý? A proč?

U nás doma zdobíme přírodní vánoční stromek, většinou smrček z vlastního lesa, respektive bratrova, přičemž nehledím na nějakou vadu, protože pěkný souměrný stromek má zůstat v lese a růst. Co se týká zdobení, když byly děti malé, zdobil jsem stromeček sám, dnes to přenechávám ženě nebo dceři Dítě, pokud je doma.

Josef Matějek

Kolik druhů cukroví budete připravovat letos na Vánoce?

Předvánoční čas mám již od svého útlého dětství spojen s vůní pečeného cukroví. V této tradici jsem pokračovala i ve své vlastní domácnosti. Vzpomínám si na první Vánoce ve vlastním bytě dle tehdejší klasifikace IV.kategorie. Pekla jsem ve sporáku na pevná paliva. Trochu víc jsem přiložila a už se výtvořily černaly. Druhý den, při vybírání popela, jsem v něm objevila i formičky. V loňském roce jsem rodině navrhla, že pro nedostatek času místo tradičního pečení vánočního cukroví zakoupím. K mému velkému překvapení se všichni vzbouřili a domluvili se, že si cukroví u nás doma společně napečou.

A tak i letos už je připraven seznam surovin, které je třeba zakoupit, aby mohlo vzniknout devatero oblíbených druhů a k tomu ještě několik novinek.

Marie Kružíková

Jaký si přejete nastávající rok?

Nejen pro sebe, ale pro všechny lidi bych si přál, aby jim bylo dobře v okruhu jim blízkých, aby je provázela radost a přátelské vztahy.

Zdeněk Kadlec

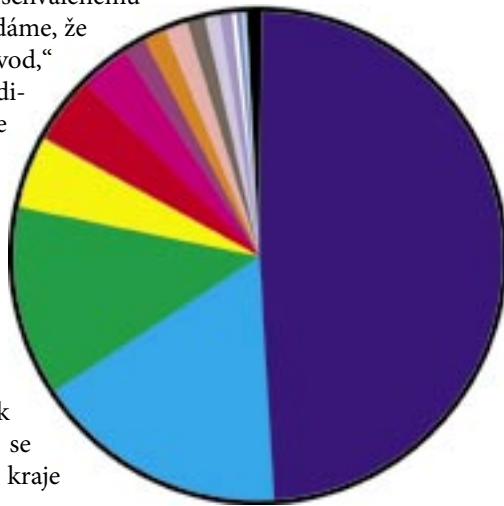
Kraj se vrátil k rozpočtu 2006

Kraj Vysočina bude v příštím roce hospodařit s rozpočtem ve výši 8 285 660 tisíc korun.

Předpokládané zdroje i výdaje kraje jsou ve stejné výši. „Rozpočet je připraven na období pokračující krize. Letos jsme zaznamenali propad daňových příjmů proti původnímu schválenému plánu o více než 350 milionů korun, nepředpokládáme, že se v příštím roce situace radikálně změní. Není důvod,“ uvedl náměstek hejtmána pro oblast financí Vladimír Novotný. Výdaje krajského rozpočtu jsou ze 74 procent určeny na krytí běžných výdajů, tedy provozních potřeb kraje, zbývajících 26 procent představuje kapitálové výdaje a výdaje na opravy i rozvoj. To znamená veškeré investice a další rozvojové aktivity kraje včetně evropských projektů. Ve výdajové části rozpočtu zůstává objemově nejvýznamnější kapitola Školství, mládeže a sportu a Doprava. Zatímco letos krajský rozpočet počítal s daňovými příjmy 3,617 miliardy korun, příští rok to bude pouze 3,179 miliardy korun a přibližuje se tím úrovni daňových příjmů roku 2006. (Rozpočet kraje schvalovalo zastupitelstvo po uzávěrce vydání)

Plánované výdaje roku 2009 (tis. Kč)

zdroj: Podkladové materiály pro jednání zastupitelstva 7/2009

Vysočina hledá sportovce roku

Tradiční anketa určí nejlepší sportovce Vysočiny za rok 2009.

Do ankety mohou být nominováni všichni sportovci, kteří reprezentují oddíly v kraji Vysočina a během roku 2009 dosáhli významných sportovních výsledků. Nominovat jednotlivé sportovce nebo kolektivy mohou předkladatelé pomocí speciální tabulky, kterou získají na oddělení mládeže a sportu Krajského úřadu kraje Vysočina a nebo na internetových stránkách kraje Vysočina.

Přihláška musí obsahovat

jméno a příjmení nominovaného, kategorii do které je navržen, odvětví a sportovní oddíl, ve kterém působí,

Přihlašovací formulář najdete na <http://mladez.kr-vysocina.cz>

umístění a úspěchy a také kontakty na tělovýchovnou organizaci a sportovce. Spolu s přihláškou je důležité zaslat i elektronickou fotografii nominovaného sportovce nebo kolektivu. Letošní ročník an-

kety přinese také jednu novinku. „V případě letošního roku jsme vyhověli požadavkům veřejnosti a oproti loňskému roku je přidána také kategorie Sportovní osobnost kraje Vysočina, určená sportovcům, kteří dosáhli významných sportovních úspěchů, pocházejí z Vysočiny, ale soutěží za oddíl se sídlem mimo kraj Vysočina,“ prozradila radní kraje Vysočina pro oblast školství Marie Kružáková. Galavečer s vyhlášením nejlepších sportovců Vysočiny proběhne na přelomu března a dubna příštího roku.

Nominace sportovců a sportovních družstev v ostatních kategoriích bude přijímat krajské oddělení mládeže a sportu do 15. ledna 2010 na e-mailu prokop.v@kr-vysocina.cz

KATEGORIE:

Dospělí • Kolektiv • Mládež (do 15 let) • Senioři • Trenér roku • Zdravotně postižený sportovec • Sportovní osobnost kraje Vysočina • Čtenářská anketa – kategorie kolektiv a jednotlivci

Kraj podpoří učební obory

Motivace budoucích středoškoláků ve studiu řemesel je hlavním cílem programu stipendií, který schválila Rada kraje Vysočina.

Cílem stipendií není pouze zvýšení zájmu o studium. Program sleduje také posílení odpovědnosti učňů za své kvalitní vzdělání. Motivační stipendia spustí kraj od příštího školního roku.

Základní stipendium by mohlo ročně získat až 500 učňů a jeho výše se bude měsíčně pohybovat v řádech stokorun. Největší částku mohou získat obory, která jsou ve skupině A, jako například modelář, slévač, nástrojař, obráběč kovů, ale i pekař a malíř a lakýrník.

„Stipendium po dobu tříletého studia učební oboru by mělo pomoci zvýšit zájem dětí i jejich rodičů o učební obory. Jsme si vědomi, že struktura uchazečů o práci v regionu neodpovídá poptávce zaměstnavatelů. Stavební a strojírenské obory jsou v našem regionu dlouhodo-

KTERÉ OBORY PODPOŘÍ KRAJSKÉ STIPENDIUM:

skupina A (měsíční stipendium 700 Kč): modelář, slévač, nástrojař, obráběč kovů, kovář, jemný mechanik, kameník, tesař, zedník, pokrývač, pekař, řezník - uzenář a dále také klempíř a malíř a lakýrník (poslední tři pouze ve školách, které současně nenabízejí autoobory)

skupina B (měsíční stipendium 400 Kč): strojí mechanik, instalatér, elektrikář - silnoproud a dále také elektrikář (poslední uvedený pouze ve školách, které současně nenabízejí autoobory)

bě perspektivní a vyhledávané,“ uvedla krajská radní pro oblast školství Marie Kružáková.

Krajské motivační stipendium budou studenti dostávat pololetně při splnění řady podmínek.

Jednou z nich je, že žák nesmí mít v tomto období žádnou neomluvenou absenci. Dalších tisíc korun je připraveno pololetně pro žáky s odpovídajícím studijním prospěchem.

Na podporu učňovských oborů připravil kraj Vysočina v rozpočtu na příští rok

zhruba jeden a půl milionu korun. „Jsme připraveni tuto částku povýšit, pokud bude o obory skutečně vyšší zájem a budeme mít od regionálních úřadů práce zpětnou vazbu o vyrovnávání nabídky a poptávky po řemeslných profesích. Předpokládáme, že vedle kraje budou i nadále fungovat stipendijní podpory komerčních firem, které mají na Vysočině určitou tradici a jsou důkazem skutečného zájmu o nové pracovníky,“ dodává náměstek hejtmána pro oblast financí Vladimír Novotný.

Vysočina je na Facebooku

VĚDĚLI JSTE, ŽE: Facebook byl založen Markem Zuckerbergem, bývalým studentem Harvardovy univerzity. Jméno serveru vzniklo z papírových letáků zvaných Facebooks, které se rozdávají prvkům na amerických univerzitách. Tyto letáky slouží k bližšímu seznámení studentů mezi sebou.

Také kraj Vysočina má své stránky na sociální síti Facebook. Na svých stránkách na síti Facebook může tak kraj Vysočina s uživateli sítě sdílet nejen informace, ale také multimediální soubory a kalendář událostí. Pokud máte na Facebooku svůj profil, můžete se stát členy skupiny kraje Vysočina. Získáte tak nejen přehled o aktuálním

dění na Vysočině, ale také informace o pozvánkách na kulturní a společenské akce, které kraj pořádá nebo se na jejich organizaci podílí.

V profilu kraje nechybí ani možnost diskuze o aktuálních tématech a možné je přidávat svoje fotografie či videa s tematikou Vysočiny. Podle radního Zdeněka Ryšavý je přínos facebookové prezen-

tace především v tom, že mezi jeho uživateli převažuje mládež, tedy skupina, kterou jiná média příliš neoslovují. „Chceme mladým touto cestou nabídnout nejen informace o kraji, ale také je zapojit do aktivního dění například formou pozvánek na různé akce, účasti v soutěžích nebo možností říct svůj názor,“ je přesvědčen Zdeněk Ryšavý.

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA STŘEDNÍ ŠKOLY 2010

Bliží se termín přijímacích řízení na střední školy pro školní rok 2010/11. Noviny Kraj Vysočina nabízí rodičům i budoucím středoškolákům několik praktických informací.

- uchazeč o denní studium může podat až 3 přihlášky na příslušné střední školy do 15. března; přihlášky vydává pro žáky příslušná základní škola, pro ostatní uchazeče střední škola;

- střední škola zveřejňuje kritéria pro přijetí na svých webových stránkách do 31. ledna; z důvodu vyšší objektivity procesu přijímání je doporučeno středním školám na území kraje konat přijímací zkoušky do maturitních oborů gymnázií (kód K), středních odborných škol (M) a denních nástaveb. Lze očekávat, že střední školy na základě této nové informace ještě upraví přijímací kritéria a doplní přijímací zkoušku; pro uchazeče jsou závazná ta kritéria, která budou na webových stránkách střední školy uveřejněna dne 31. ledna;

- pokud střední škola koná přijímací zkoušku, stanoví pro 1.kolo nejméně 2 termíny; počet kol přijímacího řízení záleží na rozhodnutí ředitele; účast uchazeče na přijímací zkoušce na jinou střední školu není důvodem k poskytnutí náhradního termínu přijímací zkoušky; přijímací zkouška se může konat nejdříve dne 22. dubna;

- nejdříve 22. dubna vydá ředitel školy rozhodnutí; neúspěšný uchazeč se proti může odvolat ke krajskému úřadu;

- uchazeč potvrzuje svůj zájem o studium odevzdáním zápisového lístku střední škole do 5 pracovních dnů po obdržení rozhodnutí

Podrobnější informace vč. seznamu středních škol a nabídky studijních oborů najde veřejnost na www.kr-vysocina.cz (školský portál).

Vlaky jezdí levněji

V roce 2010 vynaloží kraj Vysočina na financování základní dopravní obslužnosti v drážní dopravě 258 milionů korun. Vysočina uzavřela s Českými drahami oboustranně výhodnou desetiletou smlouvu. „Smlouva mimo jiné zavazuje dopravce k tomu, že zachová stejný objem ročně ujetých vlakokilometrů. Smlouva dále garantuje vyšší doplatku za každý ujetý vlakokilometr ze strany kraje za ztrátu ve výši 59 Kč/vlkm a ukládá také Českým drahám povinnost nákupu nových vlaků,“ doplnil Libor Joukl, náměstek hejtmána kraje Vysočina pro oblast dopravy a silničního hospodářství.

Už nyní České dráhy na Vysočině zajišťují regionální dopravu na železnici prostřednictvím deseti nových souprav. Od 13. prosince 2009 bude nasazena další desítka nových vozů a z vlastních zdrojů a dotací ROP Jihovýchod se České dráhy zavázaly nakoupit dalších 17 vozů.

Podpora veřejné drážní osobní dopravy je také cílem schváleného memoranda mezi vládou, Českými drahami a kraji. Pro Vysočinu z tohoto dokumentu plyne ročně dotace 123 milionů korun.

PŘIPOJ SVOU ENERGII K NAŠÍ

Zajímají Tě technické novinky?
Nabízíme Ti jedinečnou příležitost ke studiu.

Střední průmyslová škola v Třebíči ve spolupráci s energetickou společností ČEZ, a.s., a za podpory kraje Vysočina otevřela

studijní obor energetika

Seznamíš se s naprosto prvními poznatky z energetiky. Přidáš se k budoucím profesionálům a právní. Při využití budeš využívat interaktivní modely a nové metody. Soudíš výuku budeš i práce v jednotlivých provozech. Získáš možnost uplatnění v perspektivních oborech.

V případě zájmu kontaktovat odborníky na informačních denících www.energie.cz nebo www.spsst.cz

Sídlo kraje Vysočina provoněly Vánoce

Promítání kreslených pohádek, netradičně zabalené dárky a autorská módní přehlídka. Tak vypadalo sídlo kraje týden po mikulášské nadílce.

Ve čtvrtek 10. prosince se brány krajského úřadu otevřely všem návštěvníkům tradiční akce Barevné Vánoce. Podíleli se na ní žáci krajských středních škol a klienti krajských domovů pro seniory a ústavů sociální péče, kteří nabízel všem, kteří přišli do sídla kraje, origi-

nální dárky. „Vybrané i donesené vánoční dárky zdarma balí žáci Hotelové školy v Třebíči. Novinkou letošních Vánoc je originální autorská módní přehlídka Ireny Šikulové, držitelky certifikátu regionální produkt kraje Vysočina,“ řekla během akce krajská mluvčí Eva Neuwirthová. Mezi obvyklý sortiment nabízených vánočních dáreků a dekorací patřilo pletené zboží, háčkované a paličkované výrobky, malby na skle, proutěné košíky či adventní věnečky.

Pásmo vánočních koled a básniček připravily děti z Mateřské školy Mahenova v Jihlavě.

Originální rukodělné dárky každý rok na Barevných Vánocích nabízí terapeuti klientů Ústavu sociální péče Věž.

Symbol Vánoc - prskavku zapálili radní kraje Vysočina Marie Kružíková a radní Petr Krčál.

Hejtmán Vysočiny Jiří Běhouněk u speciální vánoční švestkové omáčky.

Zdeněk Kadlec, ředitel Krajského úřadu kraje Vysočina.

Podpora rodin v kraji pokračuje

Kraj Vysočina intenzivně pracuje na koncepci rodinné politiky kraje Vysočina, která má problematiku funkce rodiny obsáhnout komplexně.

Ve své strategii tak kraj navazuje na projekt podpory prorodinných aktivit zahájený již v roce 2006. Tím se staly Rodinné pasy, které zavedla Vysočina jako druhý kraj v ČR.

Nová koncepce se zaměřuje nejen na mladé rodiny, ale i na rodiny s dětmi školního věku s problémem sladění zaměstnání a rodiny. Další cílovou skupi-

nou koncepce jsou rodiny seniorů, resp. rodiny pečující o zdravotně postiženého člena. Specifickou cílovou skupinu pak tvoří romské rodiny, rodiny v krizové

Petr Krčál: „Během čtyř let doputuje k rodinám na Vysočinu více jak 13 milionů korun. Rodinné pasy mají nabízet více pro volný čas.“

životní situaci, děti vyžadující okamžitou pomoc a mladí bývalí svěřenci ústavních zařízení.

„Během čtyř let doputuje k rodinám na

Vysočinu více jak 13 milionů korun. Nabídku Rodinných pasů a slev chceme více směřovat do oblasti komplexního využití volného času rodin a dále do turistického balíčku, kde se promítne spolupráce právě s Dolním Rakouskem,“ doplnil radní kraje Vysočina pro oblast sociálních věcí Petr Krčál.

Dobrou zprávou je, že v těchto dnech byl na návrh krajského úřadu schválen evropský projekt přeshraniční spolupráce v rámci zmíněných rodinných pasů s Dolním Rakouskem.

Další silnice jsou hotové

Ještě před začátkem zimy se kraji Vysočina podařilo dokončit několik dalších stavebních akcí na krajských komunikacích.

Bezpečněji se už od listopadu jezdí po modernizované silnici II/360 Štěpánovice – Václavice. V termínu se stihla také generální rekonstrukce přemostění 129-011 na krajské silnici II/129 přes dálnici D1 u Humpolce a za připomenutí stojí i dokončení projektu II/360 Oslavička – obchvat,

2. stavba. Zatím posledním dokončeným evropským projektem je akce II/399 Stropice – most ev. č. 399-002. „Na všechny zmíněné projekty čerpal kraj Vysočina dotaci ve výši více než 90% z ROP Jiho-východ,“ upřesnil náměstek hejtmána pro oblast dopravy Libor Joukl.